

DEVOJKA KOJA JE DOŠLA KUĆI

Roman o Titaniku

HEJZEL GEJNOR

Prevela
Sanja Bošnjak

Laguna

Naslov originala

Hazel Gaynor

THE GIRL WHO CAME HOME

Copyright © 2014 by Hazel Gaynor

All rights reserved.

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ova knjiga je plod mašte. Osvrti na stvarne ljude, događaje, ustanove, organizacije ili mesta imaju svrhu samo da pruže osećaj autentičnosti, i koriste se fiktivno. Svi ostali likovi, i svi događaji i dijalози, nastali su kao plod spisateljичine mašte i ne treba ih tumačiti kao stvarne.

Ova knjiga je posvećena uspomeni na
„Adergulskih četrnaestoro“ i svima koji su
izgubili živote na *Titaniku* 15. aprila 1912.

Otkad je sveta i veka takva nesreća ne bi viđena
Masa od hiljadu petsto ljudskih tela u vodi izgubljena
Ah! Za *Titanikom* se žali na sve strane sveta,
I tužna se priča pamti na mnogaja ljeta.

IZ PESME MIČELA O'GREJDIJA *CONNAUGHT TELEGRAPH*,
25. maj 1912.

I dok je prekrasan brod rastao
Divan, otmen i stasao
U mračnoj tihoj daljini i ledeni breg je nastao.

TOMAS HARDI, IZ PESME *THE CONVERGENCE OF THE TWAIN*
(stihovi o gubitku *Titanika*), 1912.

PRVI DEO

RADIO-TELEGRAM *Primljen u aprilu*

Broj _____ Provereno _____ VREME PRIJEMA _____

ZA

Doroti Gibson Karpatija: Biću smrtno zabrinuta dok mi se ne javiš kakva jeziva patnja. Džuli.

Telegram koji je poslala Džuli (Džuls E. Brutalom), Njujork preko Kejpa Koda, za gospođicu Doroti Gibson, 16. april 1912.

PRVO POGLAVLJE

*Bališin, okrug Mejo, Irska
10. april 1912.*

Megi Marfi je stajala sama i neprimetna na pragu kamene kuće s trščanim krovom koju su tri generacije njene porodice nazivale domom. Uvrtala je i uvtala raskošan kestenjasti uvojak kose oko kažiprsta, kao i uvek kad je bila uznemirena, i gledala dan kojeg se toliko plašila kako se javlja na nebu iznad udaljenih planina.

Zaškiljila je krupnim plavim očima pred bleskom ranojutarnjeg sunca i obgrlila se da se ugrije, dok je ćutke posmatrala prijateljicu Pegi Maden. Pegin smeh je lebdeo na lakom pove-tarcu dok je žustro skupljala pune pregršti trešnjinog cveta i, kikoćući se kao devojčica, bacala ih u vazduh. Svetloružičaste i bele latice padale su po glavama rođaka Džeka i njegove žene More, koje je Pegi, nekoliko trenutaka ranije, uhvatila kako se ljube pod drvetom.

„Baš kao na tvom venčanju, Mora“, uzviknula je. „Ovde ima dovoljno latica da sve budemo neveste, a onda možda i za nas bude poljubaca.“

Dok su se dve žene smejale, Megi je zadrhtala na hladnom jutarnjem vazduhu i zapitala se kako mogu biti tako bezbrižne kad je ona tako potištena i zabrinuta.

Krišom je nastavila da posmatra saputnike još neko vreme – Pegi, koja je petljala oko novog šešira, kupljenog posebno za putovanje u Ameriku (*Pegi Maden će stići u Ameriku jer namerava da živi među Amerikancima: kao dama, sa stilom*, rekla je), i Moru, koja je zaštitnički držala ruku na velikom stomaku, jasno приметnom ispod kaputa, iako joj je do porođaja ostalo još nekoliko meseci. Megi je bila očarana time, činjenicom da tamo unutra raste stvarno čeljade. Pitala se kako će Mora podneti dugo putovanje. Čula je koliko prelazak Atlantika može biti zamoran, a za ženu u Morinom stanju to sigurno nije bila dobra zamisao. Prenela je zabrinutost svojoj tetki Ketlin nekoliko dana ranije.

„Svakako ne treba da brineš za Moru Brenan, kažem ti“, odgovorila je Ketlin, olako odbacujući Megine naivne strahove. „Prešla je okean više puta nego većina muškaraca, bez obzira što ima bebu u stomaku. U svakom slučaju, plovićemo na *Titaniku*, najvećem brodu na svetu. Nepotopivom, znaš. Nema boljeg mesta za bilo koga od nas.“

Tetkine reči je nisu sasvim umirile. Kao ni oglasi u *Vestern piplu*, koje je Pegi uporno pokazivala i njoj i njihovoj dobroj prijateljici Kejti Keni prethodnih nedelja.

„Gledajte, devojke“, oduševljeno se bacila na travu između njih dok su sedele na obali jezera, i gurnula im stranice mesnih novina pod noseve. „Neverovatno, zar ne? Slušajte šta kažu: ‘Kralj okeana, *Titanik*, najlepši plovni parobrod, preko četrdeset pet hiljada tona čelika i s trostrukim zavrtnjima.’ Možete li verovati da ćemo ploviti na *tome*? Kažu da je viši od Nefin Mora i ima umivaonik u svakoj kabini – čak i u trećoj klasi!“

Nisu mogle ostati ravnodušne na Pegino oduševljenje putovanjem u Ameriku i prelepim novim brodom na kojem će ploviti. Megi je znala da većina od četrnaestoro ljudi koji će napustiti njihovu malu parohiju tog jutra nije nikad pre putovalo ni vozom niti brodom. Da su na ovo putovanje kretali s povratnom kartom, možda bi i bili uzbuđeni. Ovako je većina,

uključujući i nju, znala da će ovo verovatno biti poslednji put da vide izlazak sunca iznad svojih domova u Bališinu. Ta misao je bacala mračnu senku na mnoga srca.

Megi je pomisao da će napustiti Bališin i otputovati preko ogromnog prostranstva Atlantskog okeana prema novom životu u Čikagu ispunjavala tugom i strahom. Nije mogla ništa uraditi, niti reći, da izmeni svoje prilike. Posle smrti Megine majke, njenog jedinog roditelja, te zime, tetka Ketlin se vratila u Irsku kao njena starateljka, i brzo je sredila da Megi otputuje s njom u Ameriku tog proleća. Sudbina joj je bila zapečaćena, uprkos bolu u srcu i sumnjama i brigama koje su joj prolazile kroz glavu.

Pošto nije želela da kvari Pegino uzbuđenje, i veoma svesna da preduzimljiva tetka Ketlin nije imala vremena za budalasta razmišljanja i neosnovane devojačke brige, Megi nije spominjala svoje sumnje ili strepnje u vezi s putovanjem bilo kome od svojih saputnika. Čak ni poslednje noći, kad je Džo Keni tumačio listove u šolji čaja svoje sestre Kejti, i rekao joj da će se udaviti.

„Za ime božje, Džozefe Keni, nemoj mi govoriti tako nešto, budalo jedna“, prosikala je Kejti na brata, u nadi da ih Megi nije čula. „Naročito ne pred Megi, već je dovoljno uznemirena.“ Ali sa bučkalice za maslac u mračnom uglu kuće Kenijevih, Megi je *ipak* čula, i poželela da nije.

Veoma je volela Pegi i Kejti. Bile su joj kao sestre koje nikad nije imala, i tešila se činjenicom da će, zajedno sa još jedanaestoro drugih iz parohije, putovati u Ameriku zajedno: Pegi da se pridruži rođaci u Sent Luisu u Misuriju, a Kejti da se pridruži sestri Franses u Njujorku.

Pegi Maden, poznata po britkom smislu za humor i lakomisljenim detinjarijama, bila je savršena protivteža Meginoj misaonoj, brižnoj prirodi. Bila je takođe poznata po lepom izgledu, s ljupkim, srcolikim licem, dugom plavom kosom, i punim usnama, koje su momci naročito voleli. Megi joj je

zavidela na kosi, koju je puštala da joj pada preko ramena kad god je mogla. Megi se često mrštila pred ogledalom na svoje neobuzdane kestenjaste kovrdže, koje su joj jedva dopirale do ramena, četkala ih je i zaglađivala da joj budu glatke i ravne kao Pegina kosa. Nije joj nikad uspevalo.

Kejti Keni je bila plavooka, rumena devojka, dobro poznata u parohiji po poslu u O'Donohjuovoj radnji i veoma su je voleli zbog nežne i ljubazne naravi. Megi je znala koliko je Kejti nedostajala njena sestra Franses, koja je poslednje tri godine živela u Americi, i znala je koliko se radovala što će je videti.

Iako nije delila njihovo ushićenje, Megi je uživala da sluša njihove romantične predstave o Americi, gde su zamišljale da će živeti bogato i samostalno. Pegi i Kejti su težile američkom načinu života, koji su videle na primerima More Brenan i Megine tetke Ketlin Dolan, žena koje su izgleda donosile i više od pomalo čudnog raspevanog naglaska kad god su dolazile da posete rođake u Bališinu. Samopouzdanje i stav kakve su pokazivale Mora, Ketlin i druge koje su lično videle Ameriku, nesumnjivo su nadahnjivali neiskusne devojke iz parohije, i one su često zevale u „američke gospođe“ i šapatom razmenjivale mišljenja o njihovim lepim šeširima i sjajnoj mesinganoj dugmadi.

Megi je često žalila što ne može da se uključi u ushićene razgovore svojih prijateljica, da podeli njihovo oduševljenje i san o novom životu u Americi, ali samo je želela, svim srcem, da ostane u Bališinu, sa Šejmusom kraj sebe.

Zvuk smeha napolju trgao ju je iz razmišljanja, i nasmešila se kad je videla Pegi kako namešta dragoceni novi šešir na glavi. „Moderan, kakav se samo može naći u nekoj radnji u Sent Luisu“, rekla joj je prodavačica u Krosmolini. Maslinastozelen, širokog oboda sa svilenom trakom i ukrasima od organdina, pričvršćenim lepom šnalom s paunovim perom. Imala je i odgovarajuće maslinastozelene rukavice: dnevne rukavice od jelenje kože, sa tri ljupka srebrnkasta dugmeta na zglobu. Pegi

je pažljivo obrisala prašinu sa njih kad je sve jači povetarac lako zanjihao vitka rascvetala stabla trešnje.

Bilo je ukupno četrnaest stabala duž puta između Megine kamene kuće i jezera. Četrnaest, pomislila je. *Po jedno za svakog od nas koji krećemo na ovo putovanje.* Volela je to drveće i njihove šarene cvetove još otkad je bila dete, volela je da gleda kako nežne latice polako lepršaju poput snežnih pahulja na zemlju. Poslednjih godinu dana razvila je naročitu ljubav prema šestom drvetu u nizu, jer tamo su se ona i Šejmus nalazili svake srede posle pijace. To je on smislio, i odlično im je odgovaralo. Sad je razmišljala o njemu i pitala se hoće li se predomisliti i doći da je vidi poslednji put. Gotovo se nije usuđivala da se nada i zažmurila je da spreči suze.

„Dobro, Megi, kočije su spremne. Vreme je.“

Trgla se na neočekivani zvuk tetkinog odsečnog glasa iza sebe, srce joj je skočilo u grudima i dah zapeo u grlu. To je onda bilo to. Zaista će se dogoditi.

„Idi po ostale, hoćeš li?“, nastavila je Ketlin užurbano, dok je zavijala još tople kifle u muslinsku krpu pre nego što ih stavi odozgo u kovčeg, gde je lako mogla doći do njih tokom višesatnog putovanja koje ih je čekalo do luke u Kvinstaunu u okrugu Kork. „I reci im da požure. Još moramo preuzeti karte od gospodina Darkana u gradu, i ne želimo da zakasnimo na voz.“

Željna da udovolji tetki, kao i uvek, Megi je izašla kroz uzana vrata da obavesti ostale da je vreme da pođu. Drhteći na hladnom jutarnjem vazduhu, koji joj se lako probijao kroz pamučnu haljinu, čvršće je obavila zeleni vuneni šal oko ramena kad je prekoračila preko mačke, sklupčane na otiraču. Zavidela joj je što je tako potpuno nesvesna svega što se odigravalo oko njih.

„A nije samo ni voz“, doviknula je tetka za njom. „Sumnjam da će nas taj veliki brod čekati.“

Megi se okrenula.

Tetka Ketlin je stajala na vratima, ispunivši ih širokim stasom. Stavila je ruke na kukove, sa zapovednim stavom

kakav je često zauzimala, čak i kad je opušteno ćaskala s prijateljicom. Duge crne suknje su joj ovlaš dodirivale kameni stepenik, talasasti vrhovi pufnastih rukava na pomodnoj beloj bluzi dodirivali su joj obe strane dovratka, a gusta kestenjasta kosa bila joj je, na američki način, besprekorno pokupljena oko uglastog lica. Megi se učinilo da joj je videla osmeh na rubovima tankih usana. Tetka obično nije izražavala emocije, osim zadovoljstva zbog dobro obavljenog posla, pa je taj blagi osmeh bio pomalo neočekivan.

Ketlin i dve druge žene – Moru Brenan i Elen Džoj – koje su bile u njihovom društvu, nisu mučile iste nesigurnosti zbog putovanja koje su obuzimale Meginu maštu, niti tuga koja je njoj morila srce. One su se vraćale svojim američkim domovima dok su napuštale irske: tetka će se vratiti sestri i domu u Čikagu koji je volela; Mora i Džek Brenan su putovali da se pridruže članovima svoje porodice u Pensilvaniji, gde je Džeka čekao dobar posao; a Elen se vraćala, sa pozamašnim mirazom, da se uda za voljenog verenika. Nije ni čudo što su te žene mogle priuštiti trenutak bezbrižnog smeha ispod rascvetalih stabala trešnje ili šaljivi osmeh na pragu doma koji možda više nikad neće videti.

Osmeh je brzo prešao preko tetkinih usana, pa gotovo isto tako brzo i izbledeo, i Megi je videla da je ušla u kuću, uz šuštanje sukanja, da uzme i poslednji prtljag.

S oklevanjem je otišla do Pegi i Brenanovih.

„Vreme je“, šapnula je, primećujući usput lepotu trešnjinog cveta na ranom jutarnjem svetlu.

Na te reči ostali su prekinuli s igrama, i odmah ih je obuzelo tmurnije raspoloženje. Džek Brenan je progovorio prvi.

„Dobro, Megi, odmah dolazimo.“

Klimnula je glavom pre nego što se sagnula da pokupi nekoliko latica, diveći se njihovom nežnom sastavu i udišući njihov slatki miris. Rasejano ih je stavila u džep kaputa i krenula. Hodala je brzo, a glomazne crne čizme su joj bile neobično

teške dok je gazila po škrljcu i kamenu neravnog puta koji se protezao kroz selo.

Osećala je neku sablasnu mirnoću u Bališinu tog jutra dok je išla od kuće do kuće, kucala na vrata i tiho govorila onima unutra da je vreme. Kao da su selo i svi njegovi stanovnici duboko udahnuili i plašili se da izdahnu.

Kad je obavila zadatak, krenula je nazad putem i posmatrala usamljeni oblak na svetloplavom nebu kako baca senku preko ovaca koje su pasle u poljima u podnožju planine. Muškarci su već radili na nižim njivama. Zamišljala je kako su im ruke blatnjave od rezanja treseta i sejanja krompira. Dok je upijala prizor oko sebe, sinulo joj je da bi svakome u prolazu ovaj prolećni dan izgledao kao i svaki drugi u malom selu. Kako bi samo pogrešili.

Nastavila je i skrenula na krivini koja će je odvesti kući.

I onda ga je ugledala.